

BIRÓ ÁRPÁD LEVENTE

Hogyan adott pityókafődet a Jóisten a székelynék

Ne keresd eztet a mesét sem az Óperencián túl, sem hetedhét országon túl, sem pedig a bédőlt kemencék kidőlt ódalába, sem pedig vénasszonyok szoknyájának hetvenhetedik ráncán tanyázó bolhák köllős közepibe, mert eztet a mesét biza senki le nem jegyezte eddigelé. Nem szörnyű titkok, de fajtánk súlyos természete vón ennek veleje; az, hogy hunnan jövének vala és huvá tartunk.

Mert amikor a Jóisten az embert teremté vala, s eszet adott nekijek, rendes sorba állította őket. Megpihent vala a Jóisten szeme e szép renden, bólingatott vala, mert látá, hogy jó, aztán pedig szerre hívta őket maga elibe, hogy meghányja-vessék, kinek milyen erényekre lenne szüksége a bódoguláshó’.

Jamesnek adott óceáni levegőt, mellé zöldellő legelőket, kellemes kontinentális éghajlatot, s különös jó hajlamot a diplomáciára. Francois-t kiváltképpen jó ízléssel áldotta meg, s adott neki mellé levendulaillatú mezőket, Fritz éles eszet, technikai érzéket meg jó pénzügyi alapokat kapott a Jóistentől, melléje pedig iparnak való altalajkincsököt. Már-már a világ tájai kezdtek elfogyadozni, mikor Ábel lépett oda elibe. Mondja neki a Jóisten:

– Székelynek teremtettelek, Ábel. Adok neked gyönyörű büszke bérceket, fenyveseket, jó borvizet.

– Jó, jó. De mire való nekem mindez?

A Jóisten igencsak megszeppent a kérdés hallatán.

– Teleszívod a tüdejed azzal a kellemes ájjerrel, s ha ez nem lenne elég, csodatévő forrásokban enyhítheted, ha itt-ott fáj.

– Jó, jó. De mire való a bércek?

– Hogy nézzed őket, és fejleszd a szépérzéked – mondotta vala megindulásában a Jóisten.

– Én csak egyet nem értek. Jó húsban vagyok, adtál nekem ippeg elég erőt, hogy sokáig élhessek, s egész hosszú élttembe egyebet se csináljak, csak a bérceket bambuljam s a szépérzékedem ápolgassam?

Hí, haragra gerjedt a Jóisten az ilyen beszédre! Nem számolt avval, hogy a székelny furfangos esze járása így túljár a saját esze járásán.

– Igazad van, Ábel – mondotta vala furmányosan. – Adok neked mívelni való fődet, hogy legyék mivel lekösd aztat a jó erődöt. S adok belé neked

BIRÓ ÁRPÁD LEVENTE (1993, Nagyváradi) a BBTE önálló magyar nyelv, kommunikáció, közkapcsolatok szakain végzett, a kommunikációs készségfejlesztés mesterképzés másodéves hallgatója és a nagyváradi Szigligeti Színház kommunikációs felelőse. Színházi tárgyú szövegeit a Korunk, a Játéktér és a Várad közölte. Morzsák című első dramolettjét az Oberon Csőszínház vitte színre (2012), Szent László csudatettei című mesejátékát a Szigligeti Színház Lilliput Társulata mutatta be (2015).

pityókát, hogy soha ne éhezzen se a te szájad, se pedig fiaid szája se hetediziglen.

Megörült Ábel, hogy se neki, sem pedig fiainak hetediziglen nem kell azon egyék az eszeket, hogy mivel tótsék el erejeket. Immár lészen mit csinálni, s lészen mit enni. Nem mondja már a világ szája a székelyre, hogy ingyenélő!

Tudta vón, minek örül lelke, nem sirült vón ki oly bazsalyogva a Jóisten eliből! Mert akkor a Teremtő Atya úgy megharagudott vala a székelyre, hogy büntetésből az soha éltibe nem élvezheti a büszke bércek szépérféjlesztő jellegét, mivelhogy az többet ki nem lát a munkából. Azóta csak akkor tekint fel a székely a pityókafőbű, mikor ereje fogytán a Jóistenhez fohászcodik.

János és Ábel

Egy alkalommal félúton Biharvajda és Székelyszentkirály között vásárt tartottak vala. Válogatott szép népség gyűlt öszve e jeles alkalommal, ki-ki hozta a maga portékáját. Ottan vót vala János, az érmelléki gazda, s Ábel, a háromszéki pityókaúr es. Egyik cifrább, mint a másik, de mondanom sem kell, Pityókás Ábel uramnak fidresebb-fodrossabb vót a gúnyája nevezetes János gazdáménál, mert érmelléken hamar polgárosodott vala a társadalom, s kimént a divatbul a népi cifraság. De a bajszuk egyazonmód pödrött vót vala. Köszöntötte egymást a két gazda, de uram-teremtőm, mintha egy nyelvet beszéltek vón s mégsem!

Méregette Ábel uram a diftongusokkal ejtett ó-kat, ingatta a fejét János gazda is a zárt e dallamára. Erőst tetszett vala mindkettőnek a másik fonémakészlete, de egyiknek sem jött, hogy elhiggye, biza mindenikőjük magyar. Kisebb vita után arra döntött e két becsületes gazda, hogy itten csak a Jóisten tud igazságot tenni, avagy Szent Péter.

Mivel ippeg akkor Szent Péter szokásos esernyős sétáját tette vala Palócfődön, a Jóistenhez kért bebocsátást a két gazda. Meghallgatta vala a Jóisten Ábelt, meghallgatta vala Jánost es. Erősen figyelmeztetett mindkettejök beszédjire, s közben azon gondolkozott vala, hogy mi lehetett az ő fejiben, amikor ilyen sokfélére teremtette vala egyazon nemzetet.

Meg is kérdezte aztán Ábel:

– Jó, jó. De melyikünk a magyarabb?

Hí, erre a kérdésre igencsak felbosszankodott az egyébként nyugodt természetű Jóisten. Akkor eszibe jutott, mi járhatott a fejiben akkor, amikor

ilyen sokféle teremtette vala egyazon nemzetet! Hiszen kellett valami intrika is a földre, túl egyszerű lett vón, ha mind megérti egymást. Akkor aztán oly haragra gyúlt a Jóisten, hogy mánis visszaküldte a két gazdát a vásárba, várják ki a válasz idejit. Vártak is vala azok, nem es keveset. Négy kerek év háborúskodás után el is felejtették mán a másik fonémakészletit, mind-egyik megjárta a háborút, de mindhejába. A hegyen túl, a vlah ördögök szörnyű tervet eszeltek ki, s hatba hasították a drága nemzet egységét!

Hivatta akkor a Jóisten Ábelt és Jánost.

– Na lám, most ki a magyarebb a magyarnál? Válaszolhattok erre mán tenmagatok!

Nevetett a Jóisten a két bamba gazda láttán: jól megviccelte őket akkor. Pedig a csel, amit bevetett, régi vót. Bölcs Salamon vágatta vón így széjjel a két anya előtt a gyermeket.

– Kár, hogy ti nem adtatok idejibe választ! – kacagott a Jóisten.

Nézett egymásra a két gazda, pironkodva néztek a Jóistenre es. Szégyenökben megfogadták, soha senkinek nem mondják el, micsoda butasággal zavarták meg a Teremtő Atyát s a világ folyását.

Vitairat

Ahol az autópálya aszfaltból van, nem papírból

*Ahol a medve nem játék,
S az asszony nem ember.
Ahol egy kupica kisüstivel
Kezdődik a reggel.
Ahol a gyermek
Anyanyelvén tanul,
És mégis alig beszél
Valaki magyarul.
Ahol a zsebpénzt
Euróban adják
Senkinek sem találjuk
Itthon anyját-apját.
Ahol a hálát
Borítékban mérik,
És részegen imádják
A könnyező Mary-t.*

Ahol nem sétálni
Mennek az erdőbe
Tájvédelmi körzet –
Jó lesz tüzelőbe.
Ahol mindegy,
Csak mai rãu sã nu fie,
Ahol azt angazsálják,
Aki a fõnök valakije.
Ahol nem emberek,
Turulok nevelnek
Magyarnak, székelynek,
Sefnek, papnak, melegnek
Ahol ha tudjuk is,
Hogy férfi férfit
Nõ nõt szeret,
Inkább elfordítjuk a fejet
Mert
Nem a lényeg a lényeg,
Hanem, hogy mit mond majd a szomszéd.
Ahol magyarból mondják meg
Ki kivel hadakozzék.
Ahol áldott is, vert is a Mindenható,
S ahol a sor még hosszan folytatható.